

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ที่มุ่งศึกษา การบริหารงาน วิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป่ สำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อให้ทราบถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป่ ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้จะศึกษาข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน รวมทั้งหมด 322 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน ผู้ปกครอง จำนวน 30 คน และนักเรียน จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 79 คน

เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านจำโป่ ได้มาโดยวิธีจำเพาะเจาะจง ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ตัวแทน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร และครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและครูผู้สอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการบรรยายคุณลักษณะของการปฏิบัติ 4 ด้าน ตามแบบการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ 2550 คือ

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ในแต่ละด้านจะมีคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนผู้ปกครองและนักเรียน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ สถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนผู้ปกครองและนักเรียน ของโรงเรียนบ้านจำเริญ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ ลักษณะแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเป็นแบบ

บรรยายคุณลักษณะของการปฏิบัติ โดยใช้กรอบขององค์ประกอบ 4 ด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ 2550 เป็นหลัก ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ ในแต่ละด้านด้วยคำถามปลายเปิด

ฉบับที่ 3 แบบสังเคราะห์ข้อมูลความคิดของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสังเคราะห์ข้อมูลฉบับนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ จากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำเริญ เพื่อนำมาพิจารณาหาวิธีการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นคำถามตามขอบเขตของการวิจัย

3. กำหนดรูปแบบ สร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้น เสนอต่อกรรมการที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาโครงสร้างการใช้ภาษาและถ้อยคำต่าง ๆ แล้วนำมาประมวลเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปางมะผ้าในโครงการตามพระราชดำริ อำเภอสะบ้อง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 20 ชุด และได้นำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.864

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. ขอนหนังสือราชการจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจำโป้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูผู้สอนโรงเรียนบ้านจำโป้ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการสรุปผลการวิจัย รวมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป้ ผู้วิจัยได้ประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนบ้านจำโป้ ให้ตอบแบบสอบถาม และนัดวันเวลาเก็บคืนด้วยตนเอง
3. การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. การจัด Focus Group เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป้ ผู้วิจัยได้ประสานโดยติดต่อประสานงานและจัดทำหนังสือเชิญร่วมประชุมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร

โรงเรียนบ้านจำโป้ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน รวมทั้งขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานโรงเรียนบ้านจำโป้ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม และอภิปรายประเด็นตามกรอบที่กำหนดจนกว่าจะได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของครูวิชาการโรงเรียนบ้านจำโป้ ใช้การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยใช้เกณฑ์การติดตามประเมินผล การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2550 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน 17 องค์ประกอบ คือ

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 5 องค์ประกอบ

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 4 องค์ประกอบ

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ

โดยกำหนดเกณฑ์ตามการปฏิบัติ และให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน

ปฏิบัติ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน

ปฏิบัติ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน

ปฏิบัติ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน

ซึ่งเกณฑ์การผ่านเพื่อได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาดีเด่นในการประยุกต์ใช้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ คะแนนเฉลี่ยเกิน 3 คะแนนในแต่ละด้าน และคะแนนรวม 4 ด้าน เฉลี่ยเกิน 3.5 องค์ประกอบ

2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป้ วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในแบบสอบถามปลายเปิดของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์ความถี่แล้วสรุปสังเคราะห์เนื้อหาแล้ว นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา (Descriptive analysis)

2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านจำโป้ วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการประชุมกลุ่มแบบมีเป้าหมาย (Focus Group) โดยใช้แบบบันทึกการประชุมกลุ่มแบบมีเป้าหมาย นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา (Descriptive analysis)

